

ВИКОРИСТАННЯ ТЕМАТИЧНИХ ПЕРСОНАЛЬНИХ САЙТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Анотація. У статті розкрито можливості використання персональних тематичних сайтів як невід'ємної частини навчально-методичного і матеріально-технічного забезпечення навчального процесу.

Ключові слова: персональний сайт, навчальний процес, мережа Інтернет, інформаційно-комп'ютерні технології, відеоматеріали, слайди, онлайн-тести, гіперпосилання.

Аннотация. В статье раскрыты возможности использования персональных тематических сайтов как неотъемлемой части учебно-методического и материально-технического обеспечения учебного процесса.

Ключевые слова: персональный сайт, учебный процесс, сеть Интернет, информационно-компьютерные технологии, видеоматериалы, слайды, онлайн-тесты, гиперссылка.

Summary. The article deals with the possibility of using personal content sites as an integral part of teaching and logistical support of the educational process.

Key words: personal site, the learning process, the Internet, information and computer technology, video, slides, online quizzes, hyperlinks.

Актуальність дослідження. Використання комп'ютера як засобу підвищення ефективності навчального процесу в сучасних умовах набуває все ширшого розповсюдження. Кожен викладач у міру можливостей навчального закладу та своєї компетенції намагається використовувати в освітній діяльності електронні засоби навчання, що дозволяє досягнути більших успіхів у розв'язанні цілого ряду завдань – це і забезпечення наочності, інтерактивності, щільності, повного систематичного контролю й об'єктивності контролю успішності, самостійності та індивідуальності навчального процесу.

З метою якісного методичного забезпечення навчальних занять створюються навчальні посібники, презентації, мультимедійні підручники та інші матеріали. На жаль, їх розробка досить трудомістка, не завжди викладач має достатньо часу, окрім того, в сфері комп'ютерних наук матеріали дуже

швидко стають застарілими. Життєвий цикл програмного продукту в середньому рік-півтора. Далі з'являються нові версії, багато чого потрібно змінювати, іноді навіть у середині семестру.

Освоєння методів та навичок роботи з Інтернет-ресурсами дає можливість покращити навчальний процес, урізноманітнити, осучаснити методи та прийоми викладання, підвищити мотивацію до вивчення предмета. Для студентів це можливість брати участь у тестуванні, конкурсах, вікторинах, олімпіадах, які проводяться в мережі Інтернет, листуватися з однолітками з різних країн, брати участь в чатах, відеоконференціях, отримувати доступ до друкованої інформації, аудіо- та відеоматеріалів.

Студенти вже давно використовують Інтернет для реалізації власних потреб, які, на жаль, рідко співпадають із навчальним процесом. Наше завдання показати можливості використання глобальної мережі для розв'язання навчальних задач, полегшення процесу навчання та засвоєння знань. Адже Інтернет можна використовувати не лише для пошуку та завантаження рефератів.

На сьогоднішній день одним із ключових моментів реформи освіти в Україні є формування в учнів навичок роботи з інформаційно-комунікативними технологіями, самостійного пошуку, обробки та виділення потрібної інформації. Основним джерелом інформації все частіше стає Інтернет.

Використання кібернетичного простору (cyberspace) у навчальних цілях є новим напрямком загальної дидактики й методики, так як ці зміни торкаються всіх сторін навчально-виховного процесу, починаючи від вибору прийомів, методів, стилю роботи, закінчуючи змінами вимог до проведення заняття, академічного рівня студентів.

Одним із елементів інформаційно-комп'ютерних технологій є використання персональних тематичних сайтів у навчальному процесі. У сучасних умовах створити тематичний сайт має можливість будь-який викладач, для цього існує ряд проектів зі створення сайтів, надається безкоштовна та за оплату інформаційно-технологічна база і реальний ресурс у вигляді електронного простору, модулів, шаблонів, систем управління.

Огляд досліджень і публікацій. Проблему впровадження комп'ютерних засобів навчання (навчальних веб-сайтів, веб-квест-технологій та ін.) в систему освіти досліджували П.Г. Асоянц, М.Ю. Бухаркіна, С.Г. Григор'єв, В.В. Гриншкун, А.В. Могильов, Н.В. Моїсеєва, Л.І. Морська, А.Є. Петров, Є.С. Полат, П.І. Сердюков, Л.І. Скалій, Н.Н. Соболев, Є.В. Якушина Є.І. Ястребнева та ін. Значний внесок у розвиток методики оцінки якості навчальних веб-сайтів в Інтернет-ресурсах зробили Л.А. Горюнова, Л.В. Найханова, Л.А. Серих, Т.С. Старова, Д.П. Тевс, Т.С. Яшина. Аналізом особливостей навчальних веб-сайтів в Інтернет-ресурсах займалися І.К. Бекасов, Я.С. Биховський, М.А. Бовтенко, А.Є. Гулишина, Е. Дайсон, Л.А. Капанадзе, В.І. Стражев, Д. Тіффін, Е.А. Філогєєва, Є.В. Якушина, І.М. Шукало та ін. Значний внесок у розвиток методики застосування навчальних веб-сайтів у процесі навчання зробили Ю.О. Гурський, Л.Г. Жук, Н.А. Козлов, С.В. Сімонович, Д.О. Турецький, Т.С. Яшина.

На сьогодні навчальний веб-сайт є найменш вивченим, але при цьому одним із найпоширеніших засобів представлення навчальної інформації в Інтернет-ресурсах [7, с.96; 16, с.51].

Т.С. Яшина розуміє під навчальним веб-сайтом сукупність веб-сторінок з єдиним дизайном, за допомогою яких здійснюється цілеспрямований процес навчання; веб-сторінки об'єднані за змістом, навігаційно та фізично розміщені на одному сервері. Використання навчального веб-сайту може супроводжуватися атестацією студентів [17, с.168].

І.Б. Государєв визначає навчальний веб-сайт як інформаційний ресурс навчального призначення, виконаний засобами веб-технологій [3, с.278].

Згідно з дослідженнями Л.Г. Жук, А.В. Могільова, Т.С. Старової, Т.С. Яшиної навчальні веб-сайти можна поділити на такі види:

1) сайти, створені з метою дистанційного навчання студентів та навчання студентів на стаціонарі (наприклад, сайт «електронний курс лекцій», сайт «лабораторний практикум», сайт «електронний підручник», сайт для тестування, оцінки знань та ін.);

- 2) сайти, присвячені дослідницькій діяльності (наприклад, сайти дослідницьких робіт студентів, викладачів, науковців);
- 3) сайти консультативного призначення (консультативні сайти із загальноосвітніх предметів для викладачів та студентів; сайти для інформаційної підтримки науково-методичних центрів та ін.);
- 4) сайти, що представляють віртуальні методичні об'єднання (наприклад, сайти для тематичних семінарів, телеконференцій, форумів в он-лайн режимі з питань освіти та ін.);
- 5) сайти інформаційних Інтернет-проектів (наприклад, сайти телекомунікаційних олімпіад);
- 6) сайти навчальних закладів;
- 7) сайти довідникового характеру (електронні енциклопедії, сайти-словники, електронні довідники, сайти-каталоги, колекції повнотекстової бази електронних документів, колекції мультимедійних матеріалів та ін.);
- 8) навчальна преса (електронні видання і сайти традиційних газет, журналів та інших видань з вільним доступом);
- 9) персональні сайти (сайти вчених, викладачів та інших працівників сфери освіти) [6, с.108; 17, с.73].

Мета статті. У даній статті ставимо за мету розкрити роль тематичного сайту в реалізації принципу індивідуалізації навчального процесу; підвищенні наочності навчального процесу; забезпеченні зворотнього зв'язку в процесі навчання. Матеріали дослідження викладено на основі аналізу роботи власного сайту автора статті.

Виклад основного змісту дослідження. Система World Wide Web (з англ. – всесвітня павутина) виникла і розвивається як мультимедійна технологія Інтернет. Сервер – виділений комп'ютер у мережі, що дає іншим комп'ютерам набір сервісів для обробки та збереження даних [11, с.510]. Навчальний веб-сайт, як і будь-який веб-сайт в Інтернет-ресурсах, є формою розміщення інформації в WWW як на особистому сервері, так на просторі, наданому за плату власником сервера.

Що ж дає персональний тематичний сайт викладачеві? Щоб відповісти на це запитання, проведено дослідження функціонування власного тематичного сайту як засобу навчання інформатики та комп'ютерних наук студентів коледжу. Сайт служить для інтерактивної і самостійної роботи студентів із навчальним матеріалом у процесі здобуття освіти. Він також використовується для розміщення, систематизації, збереження і використання різного навчального матеріалу. Це може бути ілюстративний текстовий матеріал, відеоматеріали, слайди, онлайн-тести. Також це можуть бути різні посилання і гіперпосилання, які значно розширюють можливості сайту і збільшують його безпеку. Якщо інформаційний масив із навчальної дисципліни достатньо систематизований, охоплює робочу програму з дисципліни і до нього мають доступ студенти як на занятті, так і в позаурочний час, то сайт є частиною навчально-методичного і матеріально-технічного забезпечення навчального процесу [10].

Очевидно, що сайт сьогодні, мабуть, найбільш зручний інструмент для подання будь-яких інформаційних продуктів діяльності. На відміну від паперових носіїв, які можуть представити лише текст і зображення, сайт дає змогу подати навчальний матеріал в мультимедійних формах. І чим би не займалася людина, представити свою творчість або себе самого в будь-якому електронному форматі є досить простою справою. Тому сьогодні в мережі можна виявити численні персональні сайти людей, що займаються в різних галузях суспільної діяльності.

Використання персонального сайту викладача, таким чином, може допомогти у вирішенні наступних завдань:

1. *Пошук і добір матеріалів, необхідних для організації навчального процесу.* Посилання на електронні бібліотеки і журнали, надання різних довідкових матеріалів, що знаходяться в мережі Інтернет, дають змогу майбутнім вчителям ефективніше готуватися до занять. Такі відомості можуть бути значно ширшими, об'ємнішими, «всеохоплюючими» і дозволяють застосовувати активніші, сучасніші

способи пошуку, сприйняття, опрацювання, використання і зберігання даних.

2. *Формування насиченого мультимедійного середовища, в якому використовуються різні способи подання навчального матеріалу - текстового, візуального, аудіо- і відеоматеріалу.* Це дає змогу інтенсифікувати навчальний процес і готувати студента до майбутньої роботи у відповідному професійному середовищі, в якому посилюються тенденції до конвергенції сенсорних каналів сприйняття інформації.
3. *Створення електронних навчально-методичних матеріалів.* Видання навчальної літератури в традиційній формі не завжди є кращим виходом з ситуації, оскільки пов'язане з високою вартістю публікації, затратою часу на організаційні моменти тощо. Створення навчально-методичного комплексу в Інтернеті може бути безкоштовним. Важливо, що викладач має можливість оперативно знайомити студентів з новою інформацією, регулярно вносити необхідні корективи до навчально-методичних матеріалів.
4. *Підвищення викладацької кваліфікації.* Це здійснюється завдяки можливості отримання через Інтернет інформації про сучасні досягнення наукових досліджень у відповідних галузях науки, про нові методичні розробки в країнах СНД і далекого зарубіжжя, а також завдяки можливості спілкуватися з колегами засобами електронної пошти, через гостьові книги, повідомлення на форумах, додаванню коментарів.
5. *Навчально-виховний потенціал.* Користувачі мають можливість працювати з освітнім сайтом відповідної тематики не тільки в комп'ютерних класах, але і вдома, в Інтернет-кафе. Все це сприяє підвищенню культури використання Інтернет-технологі, дозволяє спілкуватися, обмінюватися думками, навчальними наробками, вирішувати проблеми не тільки навчального, а й виховного характеру.

Дуже часто викладач створює сайт для обміну своїм досвідом із колегами і рідше для того, щоб організувати взаємодію з учнями та батьками. Але формування особистості інформаційного суспільства повинно відбуватися в організованому, культурному середовищі. Тематичний сайт із відповідними йому ресурсами та посиланнями і є тим культурним середовищем, яке інтерактивне з користувачами – педагогами та студентами.

Вирішивши створити сайт, педагог, перш за все, повинен оцінити свою компетентність у володінні інформаційними технологіями, окреслити коло передбачуваних користувачів сайту і той інформаційний ресурс, який він хоче розмістити на сайті. Витрати часу і зусиль на це компенсуються рівнем використання сайту в навчальному процесі.

Створити сайт, виявляється, може практично будь-хто. Однак створити такий сайт, який би повноцінно функціонував, можливо за умови безперервного підвищення своєї компетентності у сфері освітніх та інформаційних технологій. Щодо можливості керування сайтом і його конструювання існують сайти двох типів: програмно-керовані та командно-керовані [5]. Керування першим типом сайтів відбувається за допомогою запису програм визначених функцій сайту мовою програмування (наприклад, PHP-мовою), а також за допомогою готових модулів, які теж можливо вводити і змінювати за допомогою програмування. Другим типом сайтів керують за допомогою кнопкового виводу функціональних модулів і прямого подання переліку модулів (віджетів і гаджетів), змінити які практично неможливо. Перший тип сайтів вимагає знань з основ програмування, кропіткої роботи, проте можливо відтворити і перебудувати практично сто відсотків вмісту сайту. Це дуже цікавий і творчий процес, що приносить задоволення автору сайту [2]. Другий тип сайтів створюється значно швидше за допомогою вибору необхідних функціональних компонентів, розміщення їх на сторінках сайту і їх заповнення. Тобто сайт, який створюється шляхом функціонально-модульної побудови, простий у керуванні, і, незважаючи на обмежені функціональні можливості, може широко використовуватись у навчальному процесі.

Створюючи тематичний сайт, потрібно ставити собі за мету створити навчальний модуль. На відміну від навчальних комплексів, які цілеспрямовано створюються для окремих дисциплін і повинні мати так зване робоче місце або навіть два чи три зв'язаних між собою робочих місця, сайт не вимагає використання конкретного комп'ютера в навчальному кабінеті. Такий навчальний комплекс може функціонувати в будь-якому місці, де є комп'ютер, ноутбук або навіть мобільний телефон, що має вихід в Інтернет і можливість завантажувати стандартні службові програми, які дозволяють переглядати слайди та інші мультимедійні продукти.

Відвідування персональних сайтів показує, що в основному педагог – власник сайту – розміщує на ньому текстові матеріали: тематичні реферати, розробки уроків, нормативні документи. Рідше на сайті можна побачити презентації та відеофільми. Накопивши певний мінімум такого матеріалу, власник сайту вважає, що справу завершено, і робить спробу через файлообмінник поділитися ним із колегами. Такий сайт не можна назвати функціональним у повному розумінні значення цього слова. Мова не йде про сайти, які давно стали об'єднанням великої кількості творчо працюючих викладачів і таких, що мають широкий інформаційно-методичний масив. Проте навіть такі сайти не можуть стати повноцінним навчальним місцем для учнів і батьків, а саме таким повинен бути тематичний навчальний сайт, мета якого – формувати в учнів сучасне «візуальне мислення».

Актуальним є питання: «Як зробити сайт привабливим і функціональним»? По-перше, предметний тематичний сайт повинен бути не тільки місцем для збереження інформаційного масиву, але й місцем інтерактивної дії з ним. Інтерактивність – важлива властивість будь-якого пізнавального процесу. Сприймати її потрібно не у вузькому розумінні, як використання зворотнього зв'язку та обміну ресурсами. Тут потрібна інша інтерактивність, яка успішно може реалізовуватись в онлайн-тестах, різного роду тренінгах, контролюючих завданнях та інших навчальних матеріалах. По-друге, тематичний сайт повинен відповідати принципам технології навчального

процесу, інакше кажучи – стати навчальним модулем. Такий сайт справді може розширити можливості заняття і підвищити ефективність навчання.

Пропонуючи як приклад власний сайт, адреса якого www.samborska.at.ua, хочу відмітити, що індивідуальне навчання цілком може бути реалізоване з опорою тільки на ресурси сайту [5]. Створюючи комплекс навчальних сайтів подібного типу, необхідно провести систематизацію і хронометраж ресурсів сайту і, за можливості, забезпечити їх дидактичним супроводом. У цьому випадку в навчальній робочій програмі з навчальної дисципліни необхідно враховувати можливість використання сайтів у навчальному процесі. Наприклад, навчальний фільм, розміщений на сайті, необхідно забезпечити коротким коментарем щодо того, яка пізнавальна мета вирішується з його допомогою, на які запитання він відповідає і так далі [17].

Завершуючи тему використання інтернету в навчальному процесі, потрібно відмітити ще один, не менш важливий, ресурс сайту. Мова йде про обґрунтований перелік посилань, розміщених на сайті, які розширюють інтерактивний навчальний простір і роблять сайт частиною загальної інформаційно-пошукової системи. Посилання повинні бути коректними і повноцінно гарантувати безпеку запропонованого освітнього ресурсу. До переліку посилань, у першу чергу, входять сайти, близькі за тематикою і цікаві за змістом – так звані «друзі сайту». Інша група посилань може бути спрямована на сайти, які можна використовувати для створення презентацій, повідомлень, доповідей. Це можуть бути сайти, на яких розміщені тематичні фото і відеоматеріали. Також можна мати посилання на тематичні «стрічки новин», котрі можна переглядати, не виходячи за межі сайту. Це дозволить користувачам зекономити час на тематичний пошук новин [4].

Таким чином, використання персонального сайту дає змогу забезпечити зворотній зв'язок у процесі навчання; реалізувати принцип індивідуалізації навчального процесу та підвищити його наочність; сформувані навички пошуку даних у мережі Інтернет; змодельовати педагогічні процеси та явища; організувати колективну і групову роботи учасників педагогічного процесу.

Використана література

1. Андреев А.А. Введение в интернет-образование. — М.: ЛОГОС, 2003. — 264с.
2. Вища освіта України і Болонський процес. Навчальний посібник /За редакцією В.Г.Кременя. Авторський колектив: М.Ф.Степко, Я.Я. Болубаш, В.Д.Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І.Бабин. — Київ-Тернопіль: Богдан, 2004. — 368с.
3. Государев И.Б. Проблемы профильного обучения веб-технологиям в старшей школе// X Санкт-Петербургская Международная конференция «Региональная информатика – 2004». Материалы конференции. — СПб., 2004. — С. 278.
4. Григорьев С.Г., Гриншкун В.В. Технология информационного интегрирования в разработке учебников и учебных пособий для Интернет //Материалы VIII конференции представителей региональных научно-образовательных сетей «Relarn - 2001». — Петрозаводск: Изд-во Петрозаводского университета, 2001. — 150 с.
5. Жалдак М.І., Лапінський В.В., Шут М.І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики: посібник для вчителів. —К.: — НПУ імені М.П.Драгоманова. — 2004. — 182с.
6. Жук Л.Г. Интернет-технологии как средство организации самостоятельной работы студентов технических вузов (на материале обучения иностранному языку): Дис. ...канд. пед. наук:13.00.03 / Л.Г. Жук — СПб, 2006. — 192 с.
7. Матвєєва С.А. Сайт як жанр Інтернет-комунікацій (на матеріалі персональних сайтів учених): Дис. ...канд. філол. наук: 10.02.15 / С.А. Матвєєва — Луганськ, 2006. — 212 с.
8. Морська Л.І. Методична система підготовки вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій у навчанні учнів / Л.І. Морська — Тернопіль 2007. — 242 с.
9. Муліна Н.І. Методика розробки та використання дистанційного курсу англійської мови (старший ступінь у вищому технічному закладі освіти): Дис. ...канд. пед. наук: 13.00.02 / Н.І. Муліна — К., 2001.— 157 с.

10. Полат Е.С. Интернет в гуманитарном образовании: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е.С. Полат – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 125 с.
11. Пройдаков Э.М. Англо-русский толковый словарь по вычислительной технике, Интернет и программированию/ Э.М. Пройдаков, Л.А. Теплицкий – М.: Издательско-торговый дом "Русская Редакция", 2002. – 602 с.
12. Роберт И.В. О понятийном аппарате информатизации образования / И.В. Роберт – 2002.- №12. – С. 4-6.
13. Сердюков П.І. Технологія розробки комп'ютерних програм з іноземних мов / П.І. Сердюков – К: Ленвіт, 1996. – 111 с. 14.
14. Тиффин Д. Что такое виртуальное обучение. Образование в информационном обществе /Джон Тиффин, Лалита Раджасингам. – М.: Информатика и образование, 1999. – 312 с.
15. Шевченко С.І. Формування комунікативної компетенції в читанні англійською мовою із застосуванням комп'ютерних технологій у вищих навчальних закладах: Дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.02 / С.І. Шевченко – К., 2003. – 300 с.
16. Шукало І.М. Англомовний комп'ютерний рекламний дискурс: семантичний та комунікативний аспект (на матеріалі веб-сайтів британських туристичних компаній): Дис. канд. філол. наук: 10.02.04 / М.І. Шукало – К., 2008. – 226 с.
17. Яшина Т.С. Оценка качества образовательных веб-сайтов как фактор развития единого информационного образовательного пространства. Дис. канд. пед. наук: 13.00.01 / Т.С. Яшина – Воронеж, 2005. – 205 с.